

STRATEGIJA ZA MLADE V OBČINI BRDA

OSNOVNI PODATKI

Dokument	STRATEGIJA ZA MLADE V OBČINI BRDA ZA OBDOBJE 2023-2027
Prejemnik	OBČINA BRDA TRG 25. MAJA 2 5212 DOBROVO
Odgovorna oseba	FRANC MUŽIČ, ŽUPAN
Izdelovalec	MLADINSKI SVET BRDA [MSB] DRNOVK 17 5212 DOBROVO
Odgovorna oseba	MATIJA MOČNIK, PREDSEDNIK MSB
Datum izdelave	OKTOBER, 2022

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
2	POLITIČNI IN ZAKONODAJNI OKVIR MLADINSKEGA SEKTORJA V SLOVENIJI	3
3	OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV, STATISTIKA NA PODROČJU MLADINE	6
3.1	Osnovni pojmi	6
3.2	Statistika na področju mladine v občini Brda	7
4	AKTUALNO STANJE NA PODROČJU MLADINE V OBČINI BRDA (MLADI, MLADINSKE ORGANIZACIJE, UKREPI IN FINANCIRANJE OBČINE)	11
4.1	Ukrepi Občine Brda	11
4.2	Mladinska dejavnost.....	13
4.3	Mnenje mladih.....	16
5	KLJUČNE USMERITVE RAZVOJA LOKALNE MLADINSKE POLITIKE V OBČINI BRDA	17
6	STRATEŠKI CILJI IN UKREPI	18
6.1	Participacija mladih.....	18
6.2	Informiranje mladih.....	19
6.3	Zaposlovanje in izobraževanje	20
6.4	Stanovanjska politika	23
6.5	Mobilnost	25
6.6	Mladinsko organiziranje.....	27
6.7	Zdrav življenjski slog	28
7	URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE URESNIČEVANJA STRATEGIJE ..	31
	VIRI IN LITERATURA	32

KAZALO TABEL

Tabela 3.2.1: Število prebivalcev v Občini Brda in Sloveniji v polletju 2021 7

KAZALO GRAFOV

Graf 3.2.1: Število mladih prebivalcev po petletnih starostnih skupinah v Občini Brda v polletju 2021	8
Graf 3.2.2: Status izobrazbe med mladim prebivalstvom Občine Brda starosti od 15-29 let v letu 2019	8
Graf 3.2.3: Status aktivnosti med mladim prebivalstvom Občine Brda starosti od 15-29 let v letu 2019	9
Graf 3.2.4: Gospodinjski status med mladim prebivalstvom Občine Brda starosti od 15-29 let v letu 2018	10

1 UVOD

“Mladi potrebujejo(-mo) vzpodbudo za uspešno soočanje z izzivi.”

V občini Brda bo dodatna vzpodbuda za mladino tudi Strategija za mlade (2023–2027). Strateški program bo začrtal delovanje na področju mladih in postavil temelje za dolgoročno varno in mladim prijazno okolje občinske skupnosti Brda. Strategija za mlade je akt občinskega sveta, s katerim Občina za dolgoročno obdobje (pogosto 5-6 let) vsebinsko in finančno začrta delovanje na področju mladine. S tem pa tudi sistematično zagotavlja potrebe in želje mladih v lokalni skupnosti.

Občina Brda je leta 2021 prvič pristopila k pripravi Strategije za mlade. Na pobudo delujočega Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda je lokalno strategijo pripravila delovna skupina mladih, iz katere se je tudi oblikoval prvi Mladinski svet Brda (MSB). Pri pripravi dokumenta so tako zastopani interesi mladih Bricev. Strateški dokument je začrtan za obdobje petih let (2023–2027).

Za pripravo dokumenta sta Občina Brda, Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda ter Mladinski svet Brda izvedli štiri osnovne aktivnosti. Namen teh aktivnosti je bil zbiranje informacij o obstoječem in predlogov o prihodnjem delovanju Občine na področju mladih.

Aktivnosti, ki so bile izvedene v ta namen:

- Prvi posvet za mlade občine Brda (2019)

Posvet je bil organiziran s strani ZTKMŠ-ja in je potekal v obliki delavnice, kjer so se popisovale želje in potrebe mladine v Brdih. Podana so bila različna področja, ki zadevajo tudi mlade v Brdih in glede na ta področja so mladi oblikovali potrebe in želje. Posveta se je udeležilo zelo veliko število mladih (cca. 50).

- Drugi posvet za mlade občine Brda (2020)

Posvet je bil pozvan s strani ZTKMŠ-ja, vendar ga je oblikoval Inštitut za mladinsko politiko, Ajdovščina. Namenjen je bil podrobnejšemu pregledu potreb mladih v Brdih in seznanitvi, kaj je strategija, čemu je namenjena ... Tekom delavnice se je pozvalo in pridobilo tudi posameznike iz mladinskih društev ter aktivne mlade predstavnike, ki bi želeli oblikovati mladinsko strategijo občine. Posledica posveta je bilo oblikovanje delovne skupine, iz katere se je razvil Mladinski svet Brda.

- Analiza ankete Ki n`m manjka?

Anketo Ki n`m manjka? je oblikoval, izvedel in analiziral Mladinski svet Brda. Namen ankete je bil pridobiti sliko stanja v občini, poznavanja in zavedanja o položaju mladih v občini ter sliko vključenosti mladih v procese lokalne skupnosti. Izvedena je bila med 12. 8. 2020 in 5. 11. 2020, nanjo pa je odgovorilo 400 mladih, kar je 38 % briške populacije (v kategorijo mladih pa se je takrat zavzelo starostno obdobje od 15 do 35 let).

Z anketo smo dobili odgovore na vprašanja za sedem področij mladinske politike: izobraževanje, mobilnost, informiranje, participacija, stanovanjska politika, mladinska in društvena dejavnost in skupni projekti.

- Posvetovalni obiski mladinskih društev in krajevne ter vaških skupnosti (2021)

Obiski so bili izvedeni s strani Mladinskega sveta Brda. Na teh posvetovalnih obiskih je MSB predstavil osnutek strateških ciljev in ukrepov ter kazalnikov, ki bodo osnovali Strategijo za mlade občine Brda. Namen obiskov je bilo vključiti tudi preostalo lokalno skupnost, saj največ opore imajo mladi prav v aktivnih lokalnih skupnostih. Na obiskih so mladinska društva in vaške ter krajevna skupnost podale mnenje o opisanih ukrepih, predlagale popravke ter dodale kakšno posebno željo, pripombo, ki bi jih lahko v strateškem dokumentu uporabili.

Namen Strategije za mlade občine Brda je vzpostaviti dolgoročno podporno okolje za nadaljnji razvoj mladinskega dela in mladinske politike ter mladinske dejavnosti v občini. Ob tem pa tudi zagotoviti pogoje za uspešno integracijo mladih v posamezne dele življenja lokalne skupnosti, predvsem pa spodbuditi čim učinkovitejše osamosvajanje mladih in njihovo aktivno družbeno participacijo v lokalnem okolju.

Temeljni cilji Strategije za mlade občine Brda 2023–2027 so naslednji:

- okrepiti mladinsko organiziranje in mladinsko delo v občini;
- okrepiti participacijo mladih v občini;
- določiti vsebino in obseg ukrepov Občine Brda na posameznih področjih, ki vplivajo na življenje in razvoj mladih v občini;
- opredeliti kazalnike za vrednotenje ter delovno telo za vrednotenje uresničevanja Strategije za mlade občine Brda 2023–2027.

2 POLITIČNI IN ZAKONODAJNI OKVIR MLADINSKEGA SEKTORJA V SLOVENIJI

V slovenski zakonodaji področje mladih oziroma mladinski sektor urejata dva zakona, in sicer **Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju** (ZJIMS) (Uradni list RS, št. 42/2010) in **Zakon o mladinskih svetih** (ZMS) (Uradni list RS, št. 70/2000 in 42/2010). ZJIMS opredeljuje mladinski sektor in določa javni interes v mladinskem sektorju ter način uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju. ZMS pa ureja položaj, delovanje, dejavnost ter financiranje Mladinskega sveta Slovenije in mladinskih svetov lokalnih skupnosti.

Področje mladih na državnem nivoju urejata še **Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013–2022** (ReNPM13–22) (Uradni list RS, št. 90/2013) in Pravilnik o izvajanju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (Uradni list RS, št. 47/2011).

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS)

Javni interes na področju mladinskega sektorja se na podlagi ZJIMS uresničuje z zagotavljanjem:

- normativnih in drugih pogojev za razvoj področij mladinskega dela in vključevanja mladinskega vidika v strategije, politike ter ukrepe, ki vplivajo na mlade, ter
- finančne podpore mladinskim programom in programom za mlade, vključno s podporo mladinski infrastrukturi.

Pristojni organi samoupravne lokalne skupnosti po 6. členu ZJIMS skrbijo za uresničevanje javnega interesa v mladinskem sektorju na lokalni ravni. Glede na 9. člen ZJIMS pa morajo, pri uresničevanju javnega interesa v mladinskem sektorju država in samoupravne lokalne skupnosti sodelovati z organizacijami v mladinskem sektorju.

Po ZJIMS (27. člen) občina izvaja mladinsko politiko na lokalni ravni skladno z lastnimi interesi, potrebami, zmožnostmi in okoliščinami, kot so število in struktura prebivalcev, ekonomska moč ter prostorske in kadrovske zmogljivosti v mladinskem sektorju.

Pri izvajanju in uresničevanju mladinske politike se lokalna skupnost/občina opira na načine navedene v ZJIMS:

- sprejetje lokalnega programa za mladino,
- ustanovitev delovnega ali posvetovalnega telesa za mladinska vprašanja,
- finančna podpora programom v mladinskem sektorju in
- izvajanje drugih ukrepov v mladinskem sektorju v skladu z zakonom.

Po odločbah 18. člena ZJIMS občina usklajuje način sofinanciranja programov v mladinskem sektorju. Ta člen navaja, da se sofinanciranje tovrstnih programov izvaja na podlagi javnega razpisa in javnega poziva. Posredni načini sofinanciranja mladinskih programov so opredeljeni tudi z zagotavljanjem mladinske infrastrukture in oblikovanjem ustreznih ukrepov za razvoj mladinskega dela in mladinske politike na lokalni ravni.

Zakon o mladinskih svetih (ZMS)

ZMS ureja položaj, delovanje, dejavnost ter financiranje mladinskih svetov lokalnih skupnosti. ZMS določa, da se v mladinski svet lokalne skupnosti združujejo mladinske organizacije, opredeljene v ZJIMS, ki imajo najmanj 90 odstotkov članstva v starosti do 29 let in 70 odstotkov članov vodstva v starosti od 15. do dopolnjenega 29. leta in sedež v tej samoupravni lokalni skupnosti. Članice mladinskega sveta lokalne skupnosti, ki so hkrati združene v zvezo mladinskih organizacij na lokalni ravni, imajo lahko v mladinskem svetu lokalne skupnosti le skupnega predstavnika.

Občinski organi v katerih občinah obstajajo mladinski sveti lokalnih skupnosti morajo po odločbah 6. člena ZMS pred določanjem predlogov predpisov, ki neposredno vplivajo na življenje in delo mladih, o tem obvestiti mladinski svet lokalne skupnosti.

V 5. členu ZMS so opredeljene naloge mladinskega sveta lokalne skupnosti:

- izvajanje in sodelovanje pri izvajanju mladinskega dela in drugih dejavnosti na področjih mladinskega sektorja v skladu z zakonom, ki ureja javni interes v mladinskem sektorju,
- zagotavljanje pogojev za delovanje in razvoj interesnih oblik združevanja mladih,
- omogočanje sodelovanja mladih pri sprejemanju zakonskih in drugih predpisov, ki vplivajo na življenje in delo mladih, ter
- opravljanje drugih nalog za uveljavljanje interesov mladih, opredeljenih s temeljnim aktom.

Mladinski sveti lokalnih skupnosti se po določbah ZMS med različnimi viri financiranja (donacije, sponzorstva, članarina ...) financirajo tudi iz proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti. Tako lahko po 7. členu ZMS občinski svet občine, v kateri deluje mladinski svet lokalne skupnosti, v proračunu občine predvidi sredstva, ki so namenjena za delovanje mladinskega sveta lokalne skupnosti na podlagi predloženega programa.

Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013–2022 (ReNPM13–22)

Na podlagi odločbe v ZJIMS (16. člen) je Državni zbor Republike Slovenije leta 2013 sprejel Resolucijo o nacionalnem programu za mladino 2013–2022 (ReNPM13–22). Temeljni cilj nacionalnega programa je zagotoviti usklajeno izvajanje enotnega in pregledno urejenega sistema medresorskih prioritet in ukrepov, ki naj izboljša razmere oziroma ponudi rešitve problemov na ključnih točkah. Nacionalnega programa za mladino je to t.i. horizontalni program, saj združuje ukrepe s področij, ki so v pristojnosti različnih ministrstev. Oblikovan je, da bi tako ustvarili novo kakovost ter zagotovili njihovo usklajenost in vidnost.

V nacionalnem programu je najprej nazorno utemeljena pomembnost posameznega področja za življenje mladih. Izpostavljeni so trendi skozi čas in primerjave s položajem drugih generacij v Sloveniji ter stanjem v drugih evropskih državah. Temu sledijo cilji -skladni s slovenskimi in evropskimi strateškimi dokumenti. Cilji imajo postavljeno določeno merilo, izhodiščno vrednost in pričakovani razvojni učinek. Določena so tudi prioriteta področja za uresničitev cilja, nosilec na vladnem nivoju (ali več teh), finančni vir ter obdobje uresničevanja. Kazalniki, ki so podlaga za merjenje učinkov ukrepov, zaključujejo posamezno prioriteta področje.

Nacionalni program zajema naslednja prioriteta področja:

- ***izobraževanje*** (cilji: izboljšanje kompetenčne opremljenosti mladih, povečanje mednarodne mobilnosti mladih),
- ***zaposlovanje in podjetništvo*** (cilji: olajšati mladim začetek delovne kariere, izboljšanje kakovosti zaposlitev, omogočiti lažje usklajevanje poklicnega ter zasebnega in družinskega življenja),
- ***bivanjske razmere mladih*** (cilji: zagotavljanje kapacitet in sistemsko urejena dostopnost stanovanj za mlade, dostopnost stanovanj za mlade in vzpostavitev podpornih mehanizmov),
- ***zdravje in dobro počutje*** (cilji: spodbujanje redne telesne dejavnosti, uravnoveženega prehranjevanja in vzdrževanja priporočene telesne teže med mladimi v starosti med 15 in 29 let, preprečevanje kajenja in prvih poskusov kajenja, tvegane in škodljive rabe alkohola in prepovedanih drog, zagotavljanje zdrave in varne zabave mladih ter obvladovanje nasilja, povezanega s športom, in vandalizma, krepitev skrbi za spolno in reproduktivno zdravje mladine ter načrtovanje družine, krepitev pozitivnega duševnega zdravja med mladimi in zmanjševanje umrljivosti zaradi samomora med mladimi, zagotavljanje višje ravni varnosti in zdravja pri delu za mlade delavce, izboljšanje prometne varnosti ter zmanjševanje števila

poškodb in smrti mladih v prometu, izboljšanje potovalnih navad med mladimi kot zaveza k trajnostni mobilnosti),

– ***mladi in družba ter pomen mladinskega sektorja*** (cilji: spodbujanje participacije in zastopanosti mladih žensk in moških, spodbujanje ustanavljanja in razvoja organizacij v mladinskem sektorju, razvoja ključnih področij mladinskega sektorja ter zagotavljanje delovanja neorganizirane mladine, spodbujanje vključevanja v mednarodno mladinsko delo in učnih mobilnosti v mladinskem delu ter njihova krepitev, okrepitev segmenta raziskav in analiz na področju mladine, spodbujanje prostovoljstva med mladimi, spodbujanje trajnostnega načina družbenega delovanja s poudarkom na prehodu v nizkoogljično družbo in zeleno gospodarstvo, večja socialna vključenost mladih z manj priložnostmi),

– ***kultura, ustvarjalnost, dediščina in mediji*** (cilji: skrb za dostopnost kakovostne kulturne ponudbe in participacije mladih v kulturi, skrb za pismenost v slovenskem jeziku, drugih maternih jezikih in tujih jezikih ter medijsko pismenost, kultura in ustvarjalnost sta v družbi prepoznana kot temelja splošne izobrazbe vsakega posameznika).

3 OPREDELITEV OSNOVNIH POJMOV, STATISTIKA NA PODROČJU MLADINE

3.1 Osnovni pojmi

Področje mladine v občini Brda opredeljujejo spodaj navedeni temeljni pojmi, ki so oblikovani na podlagi Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS):

- »**mladi**« so mladostniki in mlade odrasle osebe obeh spolov, stari od 15. do dopolnjenega 29. leta, ki živijo, delajo ali se izobražujejo v občini;
- »**mladinski sektor**« so področja, na katerih v občini poteka proces oblikovanja in uresničevanja mladinskih politik in mladinsko delo, in sicer:
 - avtonomija mladih,
 - neformalno učenje in usposabljanje ter večanje kompetenc mladih,
 - dostop mladih do trga delovne sile in razvoj podjetnosti mladih,
 - skrb za mlade z manj priložnostmi v družbi,
 - prostovoljstvo, solidarnost in medgeneracijsko sodelovanje mladih,
 - mobilnost mladih in mednarodno povezovanje,
 - zdrav način življenja in preprečevanje različnih oblik odvisnosti mladih,
 - dostop mladih do kulturnih dobrin in spodbujanje ustvarjalnosti ter inovativnosti mladih in
 - sodelovanje mladih pri upravljanju javnih zadev v družbi.
- »**mladinsko delo**« je organizirana in ciljno usmerjena oblika delovanja mladih in za mlade, v okviru katere mladi na podlagi lastnih prizadevanj prispevajo k lastnemu vključevanju v družbo, krepijo svoje kompetence ter prispevajo k razvoju skupnosti. Izvajanje različnih oblik mladinskega dela temelji na prostovoljnem sodelovanju mladih ne glede na njihove interesne, kulturne, nazorske ali politične usmeritve;
- »**lokalna mladinska politika**« je usklajen nabor ukrepov različnih sektorskih lokalnih javnih politik z namenom spodbujanja in lajšanja integracije mladih v ekonomsko, kulturno in politično življenje skupnosti in ustreznih podpornih mehanizmov za razvoj mladinskega dela ter delovanja mladinskih organizacij, ki poteka v sodelovanju z avtonomnimi in demokratičnimi reprezentativnimi predstavniki mladinskih organizacij ter strokovnimi in drugimi organizacijami;
- »**organizacija v mladinskem sektorju**« je subjekt, ki deluje v mladinskem sektorju na območju občine, je organizirana kot mladinska organizacija ali organizacija za mlade ali mladinski svet in ima sedež v občini;
- »**mladinska organizacija**« v občini je avtonomno demokratično prostovoljno samostojno združenje otrok in/ali mladih, ki ima najmanj 90 % članstva v starosti do 29 let in najmanj 70 % članov vodstva v starosti od 15 do 29 let, ima sedež v občini in s svojim delovanjem na območju občine omogoča mladim pridobivanje načrtnih učnih izkušenj, oblikovanje in izražanje njihovih stališč ter izvajanje dejavnosti v skladu z njihovo interesno, kulturno, nazorsko ali politično usmeritvijo ter je organizirana kot samostojna pravna oseba, in sicer kot društvo ali zveza društev ali kot sestavni del druge pravne osebe, in sicer društva, zveze društev, sindikata ali politične stranke, s tem, da ji je v temeljnem aktu te pravne osebe zagotovljena avtonomija delovanja v mladinskem sektorju;
- »**organizacija za mlade**« je neprofitna pravna oseba s sedežem v občini, ki na območju občine izvaja dejavnosti, namenjene tudi uveljavljanju interesov otrok in/ali mladih, vendar pa teh aktivnosti ne upravljajo, pripravljajo, izvajajo in vrednotijo mladi, in je organizirana kot zavod, ustanova ali zadruga;

- »**mladinski center**« je osrednja organizacija za mlade. Osnovni namen mladinskega centra je neformalna socializacija in vključevanje organizirane in neorganizirane mladine v lokalnem okolju v preventivne, neformalno-izobraževalne, prostovoljne, kulturne, socializacijske, prostočasne in druge animacijske aktivnosti kot tudi omogočanje raznovrstnih mladinskih iniciativ. V njem se izvajajo programi v mladinskem sektorju in mladinsko delo na lokalni ravni. Ima več različnih funkcij: preventivno, asociativno, servisno, informativno, izobraževalno, razvojno;
- »**mladinski svet lokalne skupnosti**« je krovna mladinska organizacija, ki ima sedež v občini in je organizirana v skladu z zakonom, ki opredeljuje mladinske svete. Mladinski svet ima v občini status mladinskega predstavništva. Zastopa interese mladih in mladinskih organizacij pri lokalnih (občinskih) oblasteh in se z njimi dogovarja o aktivnosti, sredstvih ter infrastrukturi, ki bo namenjena mladim. Prav tako ima v skladu z Zakonom o mladinskih svetih (ZMS, 6. člen) pravico do podajanja mnenj v vseh zadevah, obravnavanih v občinskih organih, ki zadevajo mlade. S svojim delovanjem poleg tega spodbuja dejavnost mladinskih organizacij ter skrbi za informiranje njihovega članstva in širše javnosti o politiki lokalne skupnosti, predvsem na področjih, ki zadevajo mlade;
- »**mladinska infrastruktura**« je fizični prostor (zemljišče ali stavba oziroma del stavbe), ki je na območju občine namenjen predvsem mladim, za izvajanje mladinskega dela;
- »**mladinski program**« je skupek mladinskih dejavnosti, ki ga v občini izvaja mladinska organizacija ali organizacija za mlade z namenom doseganja svojega osnovnega poslanstva, in poteka nepretrgoma skozi večji del leta, vsaj 30 tednov v letu, ter vključuje vsaj 15 aktivnih udeležencev;
- »**mladinski projekt**« je posamična aktivnost izvajalca v občini, ki ima datumsko opredeljen začetek in konec, kot na primer prireditve ali druga enkratna akcija.

3.2 Statistika na področju mladine v občini Brda

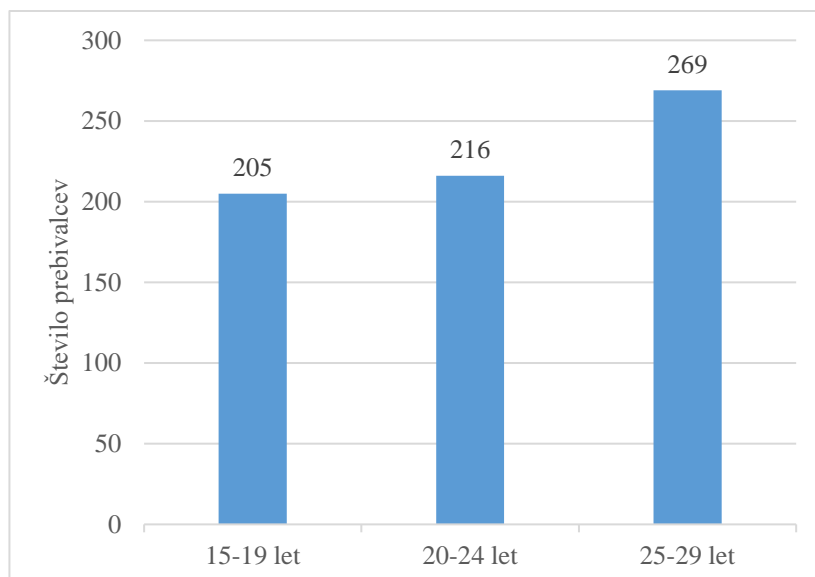
Na Statističnem uradu Republike Slovenije [SURS] smo glede na polletno obdobje 2021 razbrali, da je v celotni Sloveniji 2.108.977 prebivalcev, od tega kar 310.610 mladih prebivalcev od 15 do 29 let. Glede na območje vpeljave strategije smo razbrali slednji podatek prebivalstva Občine Brda. V celotni občini razberemo, da je število prebivalstva 5.639, od tega je kar 690 mladih starosti 15-29 let. Mladih v starosti od 15-29 let v občini je v primerjavi s statističnim podatkom populacije mladih te starosti v Sloveniji za kar 22,2 %. Opredeljene podatke smo skladno uvrstili v tabelo 3.2.1.

Tabela 3.2.1: Število prebivalcev v Občini Brda in Sloveniji v polletju 2021¹

	Število prebivalcev	Število mladih prebivalcev starosti 15-29 let
Občina Brda	5.639	690
Slovenija	2.108.977	310.610

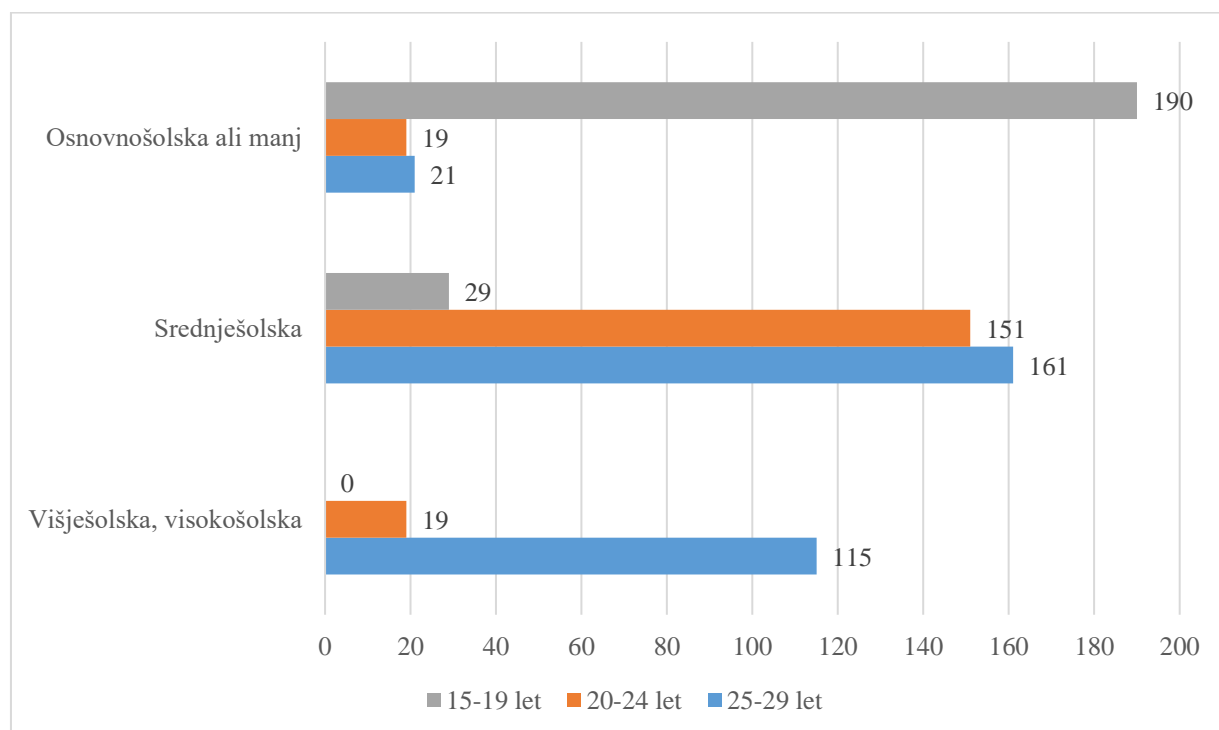
¹ SURS, 2021

Graf 3.2.1: Število mladih prebivalcev po petletnih starostnih skupinah v Občini Brda v polletju 2021²

Graf 3.2.1 prikazuje število mladih prebivalcev občine Brda po petletnih starostnih skupinah. V polletju 2021 je bilo zabeleženo največje število mladih v starosti 25-29 let (269), sledijo mladi starostnega obdobja 20-24 let (216), ter mladi 15-19 let (205).

Graf 3.2.2: Status izobrazbe med mladim prebivalstvom Občine Brda starosti 15-29 let v letu 2019³

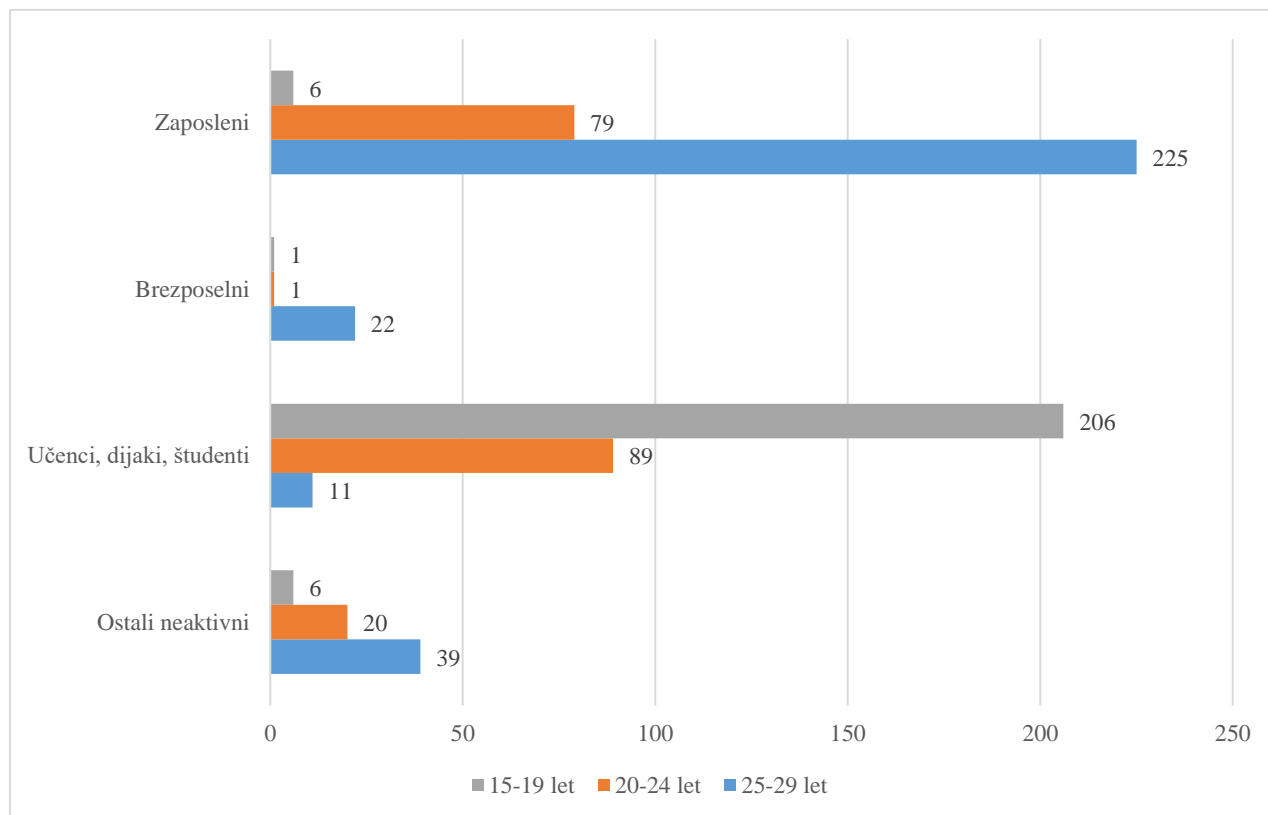
V grafu 3.2.2 je prikazana dosežena stopnja izobrazbe mladih prebivalcev občine Brda v letu 2019. V starostnem obdobju 15-19 let je 190 prebivalcev te kategorije zaključilo in pridobilo osnovnošolsko izobrazbo ali manj, ter 29 srednješolsko izobrazbo. 151 prebivalcev starostnega

² SURS, 2021

³ statistični podatki posredovani s strani SURS

obdobja 20-24 let je zaključilo in pridobilo srednješolsko izobrazbo, 19 osnovnošolsko ali manj, ter 19 jih je pridobilo višješolsko, visokošolsko izobrazbo. 161 prebivalcev starostnega obdobja 25-29 let je pridobilo srednješolsko izobrazbo, 21 osnovnošolsko ali manj, ter 115 višješolsko, visokošolsko. Povprečna najvišja pridobljena izobrazba vseh obdobj je srednješolska izobrazba.

Graf 3.2.3: Status aktivnosti med mladim prebivalstvom Občine Brda starosti od 15-29 let v letu 2019⁴

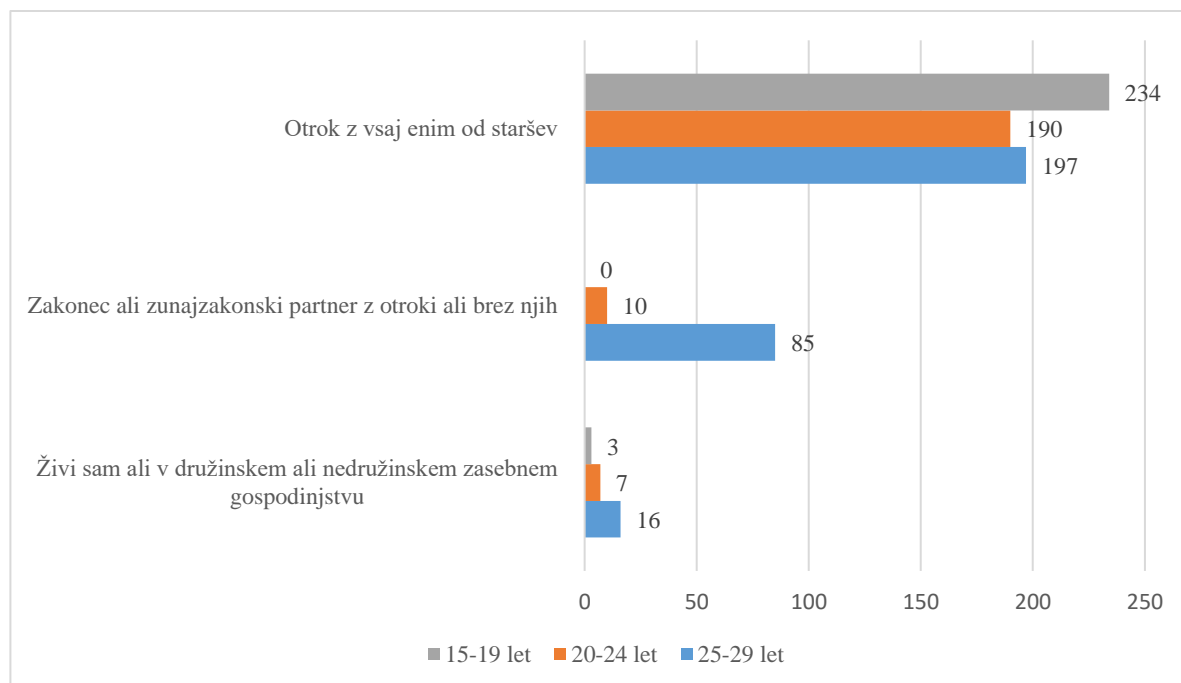

aktivni: zaposleni, brezposelni; **neaktivni:** učenci, dijaki, študenti, ostali neaktivni

Graf 3.2.3 prikazuje status aktivnosti med mladimi v občini Brda v starosti 15-29 let v letu 2019. V starostnem obdobju 15-19 let je bilo zabeleženo največ posameznikov, ki imajo status učenca, dijaka oziroma študenta (206), v obdobju 20-24 let posameznikov, ki imajo status učenca, dijaka oziroma študenta (89) ter zaposlenega (79); v starostnem obdobju 25-29 let posameznikov, ki imajo status zaposlenega (225). Iz grafa lahko razberemo, da je vseh aktivnih posameznikov v starosti od 15-29 let 334, neaktivnih pa 371. Glede na razbrane statistične podatke je v občini Brda več neaktivnih mladih posameznikov kot aktivnih.

⁴ statistični podatki posredovani s strani SURS

Graf 3.2.4: Gospodinjski status med mladim prebivalstvom Občine Brda starosti od 15-29 let v letu 2018⁵

V grafu 3.2.4 je prikazan gospodinjski status med mladim prebivalstvom občine Brda v starosti 15-29 let v letu 2018. Zabeleženo je bilo 234 posameznikov, starostnega obdobja 15-19 let, ki živijo z vsaj enim od staršev ter trije posamezniki, ki živijo sami ali v družinskem oziroma ne družinskem zasebnem gospodinjstvu. 190 je posameznikov, ki živijo z vsaj enim od staršev starostnega obdobja 20-24 let, 10 je zakoncev oziroma zunajzakonskih partnerjev z otroki ali brez njih in 7 je posameznikov, ki živijo sami ali v družinskem oziroma ne družinskem zasebnem gospodinjstvu. 197 je posameznikov, ki živijo z vsaj enim od staršev, 85 posameznikov je zakoncev ali zunajzakonskih partnerjev z otroki ali brez njih, ter 16 je posameznikov, ki živijo sami ali v družinskem oziroma ne družinskem zasebnem gospodinjstvu. Glede na pregled statističnih podatkov ugotovimo, da je v povprečju največ posameznikov v starosti 15-29 let, ki živijo z vsaj enim staršem.

⁵ statistični podatki posredovani s strani SURS

4 AKTUALNO STANJE NA PODROČJU MLADINE V OBČINI BRDA (MLADI, MLADINSKE ORGANIZACIJE, UKREPI IN FINANCIRANJE OBČINE)

4.1 Ukrepi Občine Brda

Občina Brda je z namenom izboljšanja položaja mladih leta 2010 ustanovila javni zavod - Zavod za turizem, kulturo, šport in mladino (ZTKMŠ). Zavod spodbuja in izvaja tudi mladinske dejavnosti. Leta 2019 je kot notranjo organizacijsko enoto ZTKMŠ-ja ustanovila Mladinski center Brda. Na občinski ravni deluje Komisija za mladino, ki vsakoletno skrbi za sofinanciranja programov mladih iz občinskega proračuna.

Preloma točka za mladinsko politiko je bilo leto 2017, ko je občina pridobila certifikat Mladim prijazna občina. Z namenom aktivnejšega sodelovanja mladih v občini Brda je tako ZTKMŠ organiziral dva javna posveta mladih (prvi januar 2019, drugi januar 2020).

Na drugi strani Občina izvaja tudi posamezne ukrepe sektorskih politik (izobraževanje, informiranje, participacija, zaposlovanje, stanovanjska politika ipd.) Na tem mestu povzemamo ukrepe občine v zadnjih nekaj letih, ki so posredno ali neposredno namenjeni mladim.

Zaposlovanje mladih:

- sofinanciranje javnih del v javnih zavodih/Občina sofinancira javna dela na ZTKMŠ Brda, Varstveno delovni center v Novi Gorici, Dom upokojencev v Podsabotinu (v javna dela se poskuša vključevati predvsem mlade);
- sofinanciranje javnih del v neprofitnih organizacijah/Občina sofinancira javna dela na Centru za socialno delo v Novi Gorici;
- sofinanciranje drugih programov aktivne politike zaposlovanja/sofinanciranje programov Zavoda za zaposlovanje (npr. Usposabljanje na delovnem mestu – mladi)
- finančna podpora Regijski razvojni agenciji Severne Primorske;
- subvencije obrestne mere za kredite za malo gospodarstvo/programi Javnega sklada za razvoj malega gospodarstva Goriške;
- finančna podpora projektom inovacij in podjetništva za mlade/občina sofinancira tudi projekte za mlade, ki podpirajo podjetništvo med mladimi/programi Območno obrtne – podjetniške zbornice Nova Gorica. ZTKMŠ je tudi partner v projektu podjetniške zbornice. Namen projekta je razvijati podjetnost pri mladih na podeželju z namenom dviga zaposlitvenih možnosti, povečanja števila podjetniških priložnosti ter zagona novih podjetij.

Izobraževanje mladih:

- sofinanciranje dejavnosti Goriške knjižnice Franceta Bevka;
- sofinanciranje dejavnosti Glasbene šole Nova Gorica;
- sofinanciranje dejavnosti briških instrumentalnih sestavov/Godbeniška šola Pihalnega orkestra Brda, Godalni orkester Brda, Društvo Partitura (društvo od Radovana Kokošarja, do leta 2019);
- finančna podpora delovanju Ljudske univerze v Novi Gorici;
- finančne spodbude učencem, dijakom in študentom za doseg izjemnih uspehov pri različnih obšolskih dejavnostih;
- možnost uporabe vaških prostorov, šolske telovadnice, prostorov mladinskega centra za različne izobraževalne dejavnosti za vse starostne skupine prebivalstva;
- možnost opravljanja študijske prakse in počitniškega dela v službah občinske uprave in v drugih javnih institucijah v občinskem upravljanju za dijake in študente;

- podpora aktivnostim Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda na področju izobraževanja mladih (mednarodna usposabljanja, študijske ture) ter sofinanciranje izobraževalnih programov Mladinskega centra Brda.

Obstoječi ukrepi Občine Brda na področju izobraževanja mladih so delno uspešni. Število koristnikov ukrepom med mladimi je manjše od zelenega, kar po oceni občinske uprave izhaja iz nepriznavnosti ukrepov med mladimi.

Mobilnost mladih:

- možnost koriščenja avtobusnih prevozov za osnovnošolce po celotnem območju briške občine ter možnost koriščenja avtobusnih prevozov srednješolcev iz različnih vasi v Brdih do Nove Gorice in obratno;
- možnost prevoza osnovnošolcev na izvenšolske dejavnosti ter prevoz otrok na relaciji osnovna šola – Mladinski center Brda;
- sofinanciranje in organizacija dogodkov oziroma otroških in mladinskih aktivnosti, ki spodbujajo prijazno mobilnost ter mednarodno mobilnost/projekt Simbioza giba – kolesarjenje z e-kolesi; poleti so organizirali prevoz otrok na bazen v Ajdovščino, mlade vključujejo v program pri sodelovanju s pobratenimi in prijateljskimi občinami v tujini.

Obstoječi ukrepi Občine Brda na področju mobilnosti v povezavi z družbeno skupino mladih niso zadostni, predvsem kar zadeva lokalno mobilnost in zagotavljanje javnega prevoza po vseh razpršenih briških vaseh. Trenutno so prevozi precej omejeni.

Stanovanjska problematika mladih:

- subvencioniranje obrestne mere za stanovanjska posojila

Občina ima v lasti 5 najemniških stanovanj, ki pa so oddana v trajni najem. V dveh stanovanjih sta nameščeni mladi družini, ki rešujeta začetno stanovanjsko problematiko. Razen občinskih stanovanj, drugih najemnih stanovanj v Brdih ni.

Obstoječi ukrepi Občine Brda na področju stanovanjske problematike niso dovolj uspešni, hkrati pa so mladi glede ukrepov slabo obveščeni. Število koristnikov ukrepov med mladimi do dopolnjenega 35. leta starosti je minimalno, čeprav so ena izmed prioritarnih ciljnih skupin tovrstnih ukrepov.

Briška mladina, ki se odloči ostati doma, si svoje domovanje uredi pri starših (prizidek, spodnje/zgornje nadstropje stanovanjske hiše, sezida stanovanjski objekt na parceli staršev, ...). Lokalna skupnost je glede na povpraševanje mladih tako v letu 2018 kot tudi v letu 2019 objavila javni razpis za subvencioniranje obrestne mere za stanovanjska posojila. Mlade družine in mlade, ki prvič rešujejo stanovanjski problem, pri razpisu uvršča v prednostno kategorijo in jih tudi točkuje z najvišjim številom točk. V letu 2018 je občina subvencionirala obrestno mero štirim mladim prosilcem, v letu 2019 pa dvema.

Zdravje mladih:

- sofinanciranje preventivnih ukrepov, namenjenih zmanjševanju vseh oblik zasvojenosti (ŠENT, ...);
- sofinanciranje preventivnih programov Zdravstvenega doma Nova Gorica, ki so usmerjeni v predšolsko in šolsko mladino oziroma starejše (Center za krepitev zdravja, ko-RAK.si, Sindikalne organizacije azbestnih bolnikov, projekt Simbioza giba);
- možnost uporabe vaških prostorov, šolske telovadnice, prostorov mladinskega centra za različne športne vadbe vseh starostnih skupin prebivalstva;
- sofinanciranje aktivnosti in programov Mladinskega centra Brda na področju zdravja (delavnice zdrave prehrane in zdravega življenjskega sloga, meditacija, ...);
- spodbujanje občanov k aktivnemu in kvalitetnemu preživljanju prostega časa preko komunikacijskih kanalov;

- sofinanciranje delovanja športnih društev v občini, društev na področju socialno humanitarnih dejavnosti in sofinanciranje programov kmetijstva in podeželja (občina spodbuja samooskrbo in zdrav način prehranjevanja).

Obstoječi ukrepi Občine Brda na področju zdravja mladih so razmeroma uspešni. Število koristnikov ukrepov med mladimi je zadovoljivo.

Prosti čas, družbeno kulturne dejavnosti, mladinsko organiziranje in mladinsko delo:

- sofinanciranje aktivnosti in programov Mladinskega centra Brda;
- finančna podpora mladinskim društvom in ostalim društvom, ki v svoje aktivnosti združujejo otroke in mladostnike;
- infrastrukturna podpora mladinskemu organiziranju in mladinskemu delu po vaških in v krajevni skupnosti/mladinske sobe Vrhovlje, Kojsko, Hum, Cerovo, Vipolže (župnišče), Kozana, Fojana, Kožbana, Strelišče, Medana, Kožbana, Vedrijan, Neblo;
- finančna podpora organizacijam z mladinskimi programi, projekti/Medobčinsko društvo prijateljev mladine za Goriško.

Obstoječi ukrepi Občine Brda so uspešni predvsem z vidika finančne podpore društev (tako mladinskih kot tudi ostalih). Ukrepi pa žal ne podpirajo aktivnosti in udejstvovanj uspešnih posameznikov, ki niso vključeni v društvo. Kljub temu je občina z uresničevanjem ukrepov znatno pripomogla h krepitvi mladinske dejavnosti v lokalni skupnosti.

Informiranje mladih:

- zaprta FB skupina Mladi v Brdih;
- FB profil Mladinskega sveta Brd;
- FB in Instagram profil Mladinskega centra Brda;
- FB profil Občine Brda in spletna stran www.obcina-brda.si;
- obvestila poslana preko nenaslovljene pošte v vsa briška gospodinjstva;
- brezplačno občinsko glasilo Briški časnik (izid 4-krat letno), ki ga prejmejo vsa briška gospodinjstva;
- mesečni letak dogodkov s prihajajočimi dogodki, ki ga mesečno prejmejo vsa briška gospodinjstva;
- brezplačno tedensko plakatiranje za briška društva po območju celotnih Brd (41 plakatnih mest).

Participacija mladih:

- sofinanciranje mladinskih programov in projektov preko Komisije za mladino;
- dva predstavnika mladih v strokovnem svetu Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport;
- sodelovanje mladinskih društev in delovne skupine mladih z Zavodom za turizem, kulturo, mladino in šport Brda;

Obstoječi ukrepi Občine Brda na področju participacije mladih so delno uspešni. Število koristnikov ukrepov med mladimi je manjše od zelenega, zaradi nepoznavanja možnosti sodelovanja in participacije.

4.2 Mladinska dejavnost

Občino Brda označujeta pestra mladinska dejavnost. Mladinska dejavnost v občini obsega dejavnosti v mladinskem sektorju in dejavnosti neformalnih skupin mladih. Na tem mestu povzemamo mladinsko dejavnost v občini.

Organizacij v mladinskem sektorju je šest, tri organizacije za mlade (vključno z mladinskim centrom) in mladinski svet lokalne skupnosti:

1. Dejavnost **mladinskih organizacij** sega od družbeno kulturnih, prostočasnih, športnih, glasbenih do vzgojno-izobraževalnih in civilno-družbenih področij.

Aktivne mladinske organizacije v občini so:

- Mladinski klub Cerovo;
- Mladinsko društvo Hum;
- Mladinsko društvo Kozana;
- Mladinsko društvo Komun;
- Mladinsko društvo Vdrjn;
- Mladinsko društvo Neblo;
- Mladinsko kulturno umetniško društvo Strelišče.

2. Aktivne **organizacije za mlade** v občini so:

- Mladinski center Brda;
- Medobčinsko društvo prijateljev mladine za Goriško;
- Balinarski klub Goriška Brda;
- Nogometni klub Brda;
- Prostovoljno gasilsko društvo Dobrovo;
- Športni Twirling klub Brda;
- Športno – kulturno društvo #lospravilos;
- Kolesarsko društvo Brda;
- Kulturno – umetniško društvo Združeni briški glasbeniki (ZBG);
- Kulturno društvo Pihalni orkester Brda;
- Lovska družina Dobrovo;
- Lovska družina Sabotin;
- Trap klub Brda.

Organizacije za mlade opravljajo predvsem vzgojno-izobraževalno, kulturno in prostočasno dejavnost. Potrebno je izpostaviti delovanje Mladinskega centra Brda, ki velja za osrednjo organizacijo za mlade v občini in izvaja širok spekter dejavnosti za mlade.

3. Mladinski center Brda je notranja organizacijska enota javnega Zavoda za turizem, kulturno, mladino in šport (ZTKMŠ), ustanovljena leta 2019. ZTKMŠ je tako leta 2019 še bolj zavzeto začel snovati aktivno delovanje na področju organiziranja in izvajanja mladinske dejavnosti v občini.

Ključne naloge Mladinskega centra Brda so vzpostavitev točke za otroške, mladinske in medgeneracijske dejavnosti, ki bodo usmerjene v neformalno izobraževanje, šport in prosti čas, počitniško varstvo, kulturno in umetniško udejstvovanje mladih. Spodbuja pa tudi podjetniško miselnost, solidarnost in prostovoljstvo.

Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda na področju dela z mladimi, pretežno v prostorih Mladinskega centra Brda, izvaja naslednje naloge:

- organizira in izvaja različne oblike neformalnega izobraževanja in usposabljanja za otroke in mlade kot skrbno pripravljene in organizirane oblike interesnih dejavnosti, ki odražajo kvalitetno in pestro ter poučno preživljanje prostega časa otrok in mladih,
- zbira in posreduje zanimive in koristne informacije za mlade ter izvaja svetovanje za mlade,
- pripravlja in izvaja široko ponudbo otroškega in mladinskega počitniškega programa, kjer se ustvarjalnost in kreativnost otrok in mladih srečujeta in povezujeta z učenjem novih veščin in kompetenc,

- skrbi za razvoj in promocijo prostovoljnega dela mladih ter skrbi za spodbujanje mladinskega dela mladih,
- spodbuja in seznanja mlade z raziskovalnim delom s ciljem razvijati pozitiven odnos do okolja, narave, tradicije, kulturne dediščine in turizma,
- vzpodbuja in nudi pomoč mladim pri pripravi in izvajanju samostojnih, lastnih programov in aktivnosti ter projektov,
- nudi svetovanje, podporo in organizacijsko in tehnično pomoč društvom, organizacijam in posameznikom v občini, ki izvajajo mladinsko dejavnost,
- krepi in razvija sodelovanje s šolami, organizacijami, institucijami in društvi v občini in izven nje s ciljem povezovanja in realizacije skupnih mladinskih akcij in prireditev,
- spremlja in analizira potrebe mladih ter spremlja in analizira celovit razvoj mladinske dejavnosti v občini,
- oddaja prostore in opremo društvom, organizacijam in posameznikom za mladinske, vzgojno-izobraževalne, kulturno-vzgojne ter promocijske in podobne namene.

Prostori v Mladinskem centru Brda:

- družabni prostor/prostor namenjen druženju otrok in mladine s pink-ponk mizo in namiznim nogometom, ustvarjalnim, bralnim in igralnim kotičkom (primeren tudi za rojstnodnevne zabave);
- glasbena soba/soba namenjena mladim domačim glasbenim skupinam in posameznikom. V sobi je set bobnov in ojačevalec, kmalu tudi bass ojačevalec in kitarski box. Glasbena soba je uporabljena tudi kot glasbena učilnica, kjer se otroci učijo veččin igranja na harmoniko, klavirja in kitaro;
- večnamenski prostor/v dvorani se odvijajo razna izobraževanja in usposabljanja (tečaji, delavnice), športe aktivnosti (ples, razne vadbe), manjši dogodki (potopisna predavanja, delovni sestanki, srečanja,...);
- prostor za skupine/prostor je urejen kot učilnica in namenjen aktivnostim raznih manjših skupin (10–15 ljudi);
- pisarna/pisarna zaposlenega in po potrebi tudi prostor za učno pomoč oz. inštrukcije;
- manjša učilnica za inštrukcije.

Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda v svoji sistemizaciji delovnih mest, v organizacijski enoti Mladina in šport, sistemizira dve delovni mesti. Zaposlitvi sta predvideni za delovanje Mladinskega centra Brda, ki je opredeljen kot enota zavoda.

- Vodja enote za mladino in šport (VII stopnja)

- Strokovni sodelavec za mladino (VI stopnja)

4. Mladinski svet Brda (MSB) je na ravni občine Brda organizirano združenje mladinskih organizacij, ki na lokalni ravni zastopa interese mladih in mladinskih organizacij. Ključna vloga MSB-ja je zagovorništvo mladih na lokalni ravni, kar izhaja iz nalog, ki jih MSLS predpisuje Zakon o mladinskih svetih.

Mladinski svet Brda združuje mladinske organizacije v briški lokalni skupnosti in jih zastopa v odnosu do občinskih oblasti ter vseh drugih institucij, kjer je smiselno, da so mladinske organizacije enotno zastopane. Prav tako je naloga MSB-ja zastopanje mladih v širšem smislu, saj se zavzema za izboljšanje položaja mladih v lokalni skupnosti.

MSB si prizadeva za spodbujanje delovanja mladinskih društev in krepitev vloge mladih v lokalnem okolju.

5. V neformalne skupine mladih se združujejo mladi posamezniki s skupnimi interesi. Gre za mlade, ki jih primarno povezuje interes za določeno dejavnost in nimajo širših organizacijskih prizadevanj. Kljub temu so take neformalne skupine mladih pomembne, saj se nanašajo na specifične interese in dejavnosti.

V občini trenutno delujejo predvsem naslednje neformalne skupine mladih:

- subkulture (umetniki, motoristi, jeeperji ...);
- glasbene skupine in
- skupine mladih na nivoju krajevnih/vaških skupnosti oziroma vasi.

4.3 Mnenje mladih

Aktualna mnenja mladih na področju mladine in mladinskih vprašanj v občini razkriva analiza ankete. Anketo z naslovom *Ki n`m manjka?* je opravil Mladinski svet Brda med 12. 8. 2020 in 5. 11. 2020. Namen ankete je bil pridobiti sliko stanja v občini, poznavanja in zavedanja o položaju mladih v občini ter sliko vključenosti mladih v procese lokalne skupnosti. Z anketo smo dobili odgovore na vprašanja za sedem področij mladinske politike: izobraževanje, mobilnost, informiranje, participacija, stanovanjska politika, mladinska in društvena dejavnost in skupni projekti. Anketa je popisala mnenje mladih kako »prijazna« je občina do mladih in kaj je potrebno storiti, da se bo zadovoljstvo mladih v občini povečalo. Na tem mestu povzemamo rezultate ankete, celotna analiza pa je na voljo v prilogi.

Rezultati ankete so pokazali, da imajo mladi željo po aktivnem sodelovanju in sooblikovanju lokalnega okolja. Mladi v občini ne kažejo želje po tradicionalni politični participaciji, tisti, ki si želijo več prispevati v lokalni skupnosti sodelujejo znotraj mladinskih organizacij in različnih društev. Bistveno pa je, da je potrebno povečati in vzpodbuditi vključenost mladih v registrirana mladinska društva ter uradno prijaviti neformalna društva, ki delujejo kot mladinska.

Iz anket je jasno razbrati, da si mladi želijo dogajanj na različnih področjih v občini. Želijo si več kvalitetnih zabav in druženj, iščejo dodatne možnosti izobraževanja, kot so tečajji tujih jezikov, tečaj sommelierja, tečaj turističnega vodnika ... Mladi pogrešajo tudi nabor športnih aktivnosti, prireditev in športnih objektov, kot so fitness na prostem in preureditev kolesarskih poti.

Mladi v občini potrebujejo boljše informiranje na več področjih: zaposlovanje, stanovanjska politika, izobraževanje, kulturne in prostočasne dejavnosti. Možnosti za informiranje, ki so na voljo, je potrebno posodobiti. Velik korak je bil narejen z vzpostavitvijo facebook skupine – Mladi v Brdih. Mladi si želijo posodobitve uradne spletne strani Občine, kjer bi bil določen zavihek namenjen zgolj mladim. Predlagajo tudi dodatne rešitve, med katerimi je najbolj izpostavljeno predvsem e-poštno informiranje. Komunikacijske kanale je zato potrebno približati mladim. Na ta način bodo informacije o subvencijah, štipendijah, razpisih, dogodkih dosegle mlade.

Na področju stanovanjske politike je več kot 80 % mladih občine Brda izrazilo potrebo po javnem razpisu za dodelitev najemniških neprofitnih stanovanj, razpisu za subvencioniranje obrestne mere za stanovanjska posojila ter razpisu za subvencije za samogradnjo ali obnovo, kjer bi mladi imeli prednost. Po mnenju mladih občanov, bi bilo potrebno na področju stanovanjske politike v občini Brda vložiti denarna sredstva v gradnjo novih stanovanjskih objektov in obnovo že obstoječih ter nuditi ugodna kreditna posojila za mlade in mlade družine pri nakupu nepremičnine.

5 KLJUČNE USMERITVE RAZVOJA LOKALNE MLADINSKE POLITIKE V OBČINI BRDA

Glede na cilje pričujoče Strategije, stanje na področju mladine v občini, potrebe in želje mladih ter na podlagi uresničevanja javnega interesa v mladinskem sektorju so v tem poglavju opredeljene ključne usmeritve nadaljnega razvoja lokalne mladinske politike Občine Brda za obdobje 2023 - 2027. Ključne strateške smernice razvoja lokalne mladinske politike služijo kot osnova, zasledovanje katere postavlja temelje implementacijskega načrta posameznih ukrepov v okviru strategije.

Implementacija strategije in njenih ukrepov mora vedno upoštevati zasledovanje zastavljenih ključnih smernic, ki so:

1. Usmerjena in neprekinjena programska podpora mladim za njihovo lažje doseganje lastne avtonomije.
2. Zagotavljanje možnosti, prostora in podpore mladim za njihovo aktivno participacijo in vključenost pri oblikovanju, vrednotenju in implementaciji mladinske politike.
3. Zagotavljanje priložnosti in pogojev za lažje vključevanje mladih v družbo in na trg dela prek dejavnosti neformalnega učenja in pridobivanja izkušenj za pridobivanje znanj, veščin in kompetenc za uspešno in zadovoljujoče osebno in poklicno življenje.
4. Ciljna obravnava mladih na celotnem območju občine Brda.
5. Spodbujanje enakopravne obravnave mladih v odnosu do drugih so občanov ter kot prioritete družbene skupine v okviru vseh ukrepov v vseh sektorskih politikah.
6. Povečanje socialne vključenosti mladih z manj priložnostmi.
7. Zagotavljanje in zagovarjanje zdravega načina življenja mladih v občini.
8. Preprečevanje in zmanjševanje zasvojenosti med mladimi ter promocija zdravega življenjskega sloga.
9. Podpora delovanju in vključevanju mladinskih organizacij iz občine Brda v procese odločanja.

Pomembno je tudi vzpostaviti sistem, ki omogoča preverjanje učinkovitosti lokalne mladinske politike in odkrivanje pomanjkljivosti v ukrepih mladinske politike, ki se pojavijo bodisi pri nekaterih skupinah mladih, na določenih geografskih področjih ali ob določenih življenjskih pogojih. Odpravljanje pomanjkljivosti v ukrepih mladinske politike je ključnega pomena, saj omogoča popravo ukrepov, ki niso dosegli zelenega učinka, oziroma, razvoj novih, ki bodo bolj učinkovito pripomogli k izboljšanju položaja mladih v občini.

Občina Brda tako s Strategijo uvaja nove načine vključevanja mladih in vodi strukturiran dialog z vsemi deležniki, ki jih prilagaja potrebam mladih in načinom komuniciranja, ki so mladim blizu. Tako skrbi za dvigovanje zavesti med mladimi, da imajo možnost postati aktivni državljani in odgovorni sooblikovalci življenja v lokalni skupnosti. Ključni kazalci, ki bodo odražali uspešnost uresničevanja teh ciljev, so: število pobud mladih, število pobud Mladinskega sveta Brda, število upoštevanih in uresničenih pobud.

6 STRATEŠKI CILJI IN UKREPI

6.1 Participacija mladih

Participacija mladih postaja vse bolj pomemben element naše družbe. V zadnjih letih je mladinska politika vedno bolj upoštevana, za kar si prizadeva tudi Mladinski svet Slovenije. Doba odraščanja - torej mladosti - gre skozi veliko različnih faz. Mladim si želimo ustvariti okolje, v katerem bomo lahko kvalitetno prešli v dobo odraslosti.

Participacija mladih je lahko prisotna tako v ožjem kot tudi v širšem (političnem) okolju. Mladi se lahko v okolje vključujejo v različnih oblikah. Participacija mladih se odraža pri javnem odločanju, kjer se jih spodbuja pri udeležbi na volitvah, ter pri vseh drugih oblikah javnih politik. Odraža se v mladinskih organizacijah, v katere se posamezniki včlanijo in oblikujejo program, aktivnosti in stališča organizacije. Aktivni mladi, zbrani v mladinskih organizacijah, zastopajo večjo skupino mladih na lokalnih ali širših ravneh.

Mladina si želi strukturiranega dialoga s predstavniki lokalnih skupnosti, v katerih deluje. Želje mladih na lokalni ravni segajo vse od kakovostnega informiranja, do rednega posvetovanja in spremljanja aktivnih vlog, ki jim omogočajo sodelovanje in soodločanje pri urejanju javnih zadev, predvsem tistih, ki se jih tičejo in vplivajo na njihovo življenje. Z vključevanjem in poslušanjem mnenja mladih bi aktivno zasledovali/uresničevali zastavljene cilje.

Strateški cilj 6.1.1.: *Vključevanje mladih v odločanje v lokalni skupnosti*

Ukrep a: letna srečanja župana in občinskih odločevalcev z mladimi iz občine Brda.

Ukrep predvideva letna srečanja župana in občinskih odločevalcev z mladimi iz občine Brda. Ta srečanja so lahko v obliki okroglih miz, čajank, obravnavanje želja in predlogov. Namen tovrstnega ukrepa je spodbujanje participacije mladih, vključevanje mladih v proces odločanja in približevanje samega procesa participacije mladim.

Srečanja bo vodil Mladinski svet Brda, ki bo poskrbel, da mladi prepoznajo ključne problematike znotraj lokalne skupnosti in razpravljajo o različnih temah. Na teh srečanjih se obe strani seznanijo z izzivi mladih in kaj vse je vse potrebno, da se te razreši.

Nosilec: župan/županja, Mladinski svet Brda.

Kazalnik: izvedena letna srečanja med županom/županjo, občinskimi odločevalci in mladimi.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Ukrep b: vzpostavitev participativnega proračuna za mlade

Ukrep predvideva vzpostavitev participativnega proračuna, pri čemer slednji vključuje projekte, namenjene vključenosti in povezovanju mladih (15 - 29 let).

Nosilec: Občina Brda.

Kazalniki:

- vzpostavitev participativnega proračuna z vključitvijo projektov, namenjenih vključenosti in povezovanju mladih;
- število predlaganih projektov, ki vključujejo in povezujejo mlade;
- število izbranih projektov, ki vključujejo in povezujejo mlade.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Strateški cilj 6.1.2.: Tesnejše sodelovanje med občino in mladinskimi društvi pri izvedbi občinskih dogodkov

Ukrep a: vključevanje obstoječih mladinskih društev v organiziranje/izvajanje občinskih dogodkov.

Ukrep predvideva, da se ob organiziranju, pripravi in izvedbah velikih občinskih prireditvev vključi mladinska društva iz občine Brda. Pri tem imajo mladinska društva možnost pridobiti nove kompetence in znanja hkrati pa tudi finančno nagrado za trud na teh prireditvah. Mladina bo velikim dogodkom dodala nov obraz, sami pa bodo kot društvo tudi zaslužili in s tem društveno dejavnost razširili (npr. društvena oprema ...).

Nosilci: Zavod za turizem, kulturo, šport in mladino Brda, Občina Brda.

Kazalniki: število vključenih mladinskih društev/število skupno izvedenih dogodkov.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

6.2 Informiranje mladih

Dobro informiranje mladih predstavlja enega izmed mehanizmov, ki omogoča višjo družbeno participacijo mladih. Prispeva tudi k socialni integraciji mladih, zviševanju avtonomije in rasti osebne razvoja ter k dvigu splošne kvalitete življenja za mlade. Mladi so ob dobrem in pravočasnem informiranju aktivno vključeni v družbene procese, ki so zanje in tudi širšo lokalno skupnost pomembni. Informiranje zajema najrazličnejše (nekomercialne) družbene aktivnosti, ki mladim nudijo informacije s področij, ki jih zadevajo oziroma jim omogočajo, da aktivno odločajo o lastnem osebnem razvoju. Informativne vsebine za mlade se navadno navezujejo na informacije o šolanju, poklicnem usmerjanju, zaposlovanju, zdravju, aktivnostim v prostem času, ekologijo ...

Danes v poplavi informacij, s katerimi smo vsakodnevno seznanjeni, se posebej populacija mladih razmeroma težko znajde. Zaradi specifičnosti mladostniškega obdobja je razvoj sistema informativno-svetovalne dejavnosti, ki mladim namenja posebno skrb, ključnega pomena. Na kakovost življenja in aktivnost mladih v lokalnem okolju pomembno vplivajo tudi informacije na lokalnem nivoju. S kakovostnim in sistematičnim informiranjem se zmanjša tudi socialna izločenost v lokalnem okolju.

Najlažje in učinkovito se mlade doseže preko sistema informiranja na spletnih omrežjih.

Glede na analizo ankete mladi v Brdih pogrešajo večjo dostopnost informacij z najrazličnejših področij na enem mestu. Želijo si tudi boljše preglednost informaciji, ki zadevajo samo mlade.

Strateški cilj 6.2.1: vzpostavitev sistema celovitega informiranja mladih v občini Brda

Ukrep a: vzpostavitev lastne spletne strani za mlade v Občini Brda.

Ukrep predvideva vzpostavitev in delovanje spletne strani (oblikovanje nove spletne strani – digitalnega informatorja), kombinirane z uporabo socialnih omrežij in drugih internetnih orodij, na katerih mladi lahko najdejo informacije o možnostih in priložnostih iz celotnega spektra mladinske politike.

Nosilec ukrepa: Zavod za turizem, kulturo, šport in mladino Brda, Mladinski svet Brda.

Kazalniki: vzpostavljena spletna stran za mlade, število objav, število obiskov.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Ukrep b: rubrika za mlade v Briškem časniku.

Ukrep predvideva vzpostavitev posebne rubrike za mlade v Briškem časniku, ki bo na voljo mladinskim organizacijam in ostalim zainteresiranim mladim. Mladi tako aktivno soustvarjajo vsebino s tematiko z mladinskih področij. Mladim je omogočeno, da v omenjeni rubriki izražajo svoja mnenja, obveščajo o zadevah mladih in pri tem niso cenzurirani.

Nosilci ukrepa: Občina Brda, nevladne organizacije.

Kazalnika: vzpostavljena posebna rubrika za mlade, število prispevkov, število mladih/mladinskih organizacij, ki pripravljajo prispevke.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

6.3 Zaposlovanje in izobraževanje

Pridobljena znanja, veščine in kompetence zvišujejo zaposlitvene možnosti mladih. Vključitev v izobraževanje predstavlja tudi predhodni korak priključitve mladih na trg dela, kjer si zagotovijo dostojen socialni in ekonomski položaj v družbi.

Formalno in neformalno pridobljena znanja povečujejo znanja in kompetence ter zvišujejo zaposlitvene možnosti mladih. Obe vrsti izobraževanja pa tudi povečujejo prilagodljivost mladih na spremembe na zaposlitvenem trgu. Poleg pridobitve formalne izobrazbe postajajo vse pomembnejše neformalne oblike izobraževanj in usposabljanj na delovnem mestu. Prav neformalno izobraževanje namreč poleg pridobivanja znanj in spretnosti prispeva k osebnemu razvoju mladih, njihovi družbeni odgovornosti in aktivnemu državljanstvu ter ima velik pomen za razvoj samopodobe in delovnih navad mladih.

Učinki vsakršnega izobraževanja (tako formalnega kot neformalnega) so ključni za lokalni trg dela, lokalno gospodarstvo, zmanjševanje neenakosti in socialno vključenost občanov.

Zaposlovanje pa je eno izmed ključnih področij pri osamosvajanju mladih. Po zaključku formalnega šolanja je zaposlitev osnova, ki omogoča samostojno socialno in ekonomsko življenje, ter delovanje. Z delom se posameznik ne samo preživlja, ampak tudi uresničuje svoje potenciale, razvija svojo osebnost in družbeno odgovornost. Delovni potencial mladih je zato ob zaključku formalnega izobraževanja zelo visok. Pa vendar so mladi zelo ranljiva družbena skupina na trgu dela, saj jim primanjkuje formalnih delovnih izkušenj. Pogoji dela, v katerih se mladi znajdejo pri prvih zaposlitvah so nizka plačila, delo za določen čas, neskladnost dela s pridobljeno formalno izobrazbo in šibka socialna varnost. Mladi se med drugim zaposlujejo za nepolni delovni čas, opravljajo tudi občasna, honorarna dela ali študentsko delo ter se zaposlujejo v okviru ostalih negotovih oblik dela. Tovrstne oblike zaposlitve mladim ne

omogočajo zadostne socialne in finančne varnosti. Na tej podlagi se mladi težje osamosvajajo, saj težko dobijo kredite za nakup stanovanj, prav tako pa taki pogoji dela vplivajo na veliko možnost ponovne brezposelnosti. Vse to povzroča slab ekonomski in socialni položaj zanje, jim krati avtonomijo ter obenem zavira njihov delovni potencial. Po dolgotrajni čakalni dobi pred pridobitvijo prve zaposlitve so mladi tudi psihično izmučeni, negotovi in posledično manj motivirani za delo.

Podpora mladim na področju zaposlovanja ima velik pomen za samo lokalno skupnost. Mladinski Center Brda in drugi akterji na področju izobraževanja in zaposlovanja mladih lahko z ustreznimi aktivnostmi za mlade, ki iz izobraževalnega sistema prehajajo na trg dela, pomagajo mlade zadržati v lokalni skupnosti. Podpora mladim na področju zaposlovanja se lahko izvaja na različne načine: s krepitvijo kompetenc v skladu s potrebami lokalnega trga dela; z ustvarjanjem okolja, ki je prijazno podjetništvu mladih; z zagotavljanjem raznovrstnih spodbud za zaposlovanje mladih v lokalnih gospodarskih in negospodarskih dejavnostih ter z drugimi ukrepi.

Strateški cilj 6.3.1: Spodbujanje, ohranjanje in sofinanciranje neformalnega izobraževanja.

Ukrep a: podeljevanje nagrad učencem, dijakom in študentom, ki so dosegli nadpovprečne rezultate.

Ukrep predvideva nagrajevanje nadpovprečnih dosežkov mladih iz občine Brda na podlagi predhodno sprejetega ustreznega občinskega pravilnika. Ukrep obsega podeljevanje nagrad dijakom in študentom, ki so dosegli uspehe na različnih področjih. Namen ukrepa je motivirati mlade, da izkoristijo svoje talente in nadarjenost.

Nagrade so lahko različne (podelitev priznanja, finančna nagrada, javna pohvala ...).

Nosilci ukrepa: Občina Brda.

Kazalnik: sprejetje pravilnika za sprejemanje nagrad, število kandidatov/prijav za nagrado; število podeljenih priznanj in nagrad.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Ukrep b: podeljevanje finančnih nagrad študentom ob uspešnem zaključku študija. Ukrep predvideva podelitev finančne nagrade tistim študentom s stalnim prebivališčem v Občini Brda, ki so ob zaključku študija pri zaključni študijski nalogi/diplomi/magistrski nalogi/doktorski nalogi, prispevali k doprinosu znanja o Goriških Brdih. Namen ukrepa je spodbuditi mlade študente, da ob zaključku študija raziskovalno temo posvetijo domači pokrajini Goriških Brd in s tem prispevajo k dopolnitvi dobrih študijskih praks o Brdih v Sloveniji.

Nosilci ukrepa: Občina Brda.

Kazalnik: število podeljenih finančnih nagrad.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Ukrep c: zagotovitev (brezplačnega) prostora za izvajanje neformalnega izobraževanja mladih. Mladi in mladinske organizacije za izvajanje različnih oblik neformalnega izobraževanja potrebujejo cenovno ugodne in dostopne prostore. Namen ukrepa je mladim, v okviru obstoječih kapacitet javnih zavodov, zagotoviti ustrezno opremljen prostor, primeren za izvajanje širokega spektra programov neformalnega izobraževanja.

Nosilci ukrepa: Občina Brda, Mladinski svet Brda, Zavod za turizem, kulturo, šport in mladino Brda.

Kazalnik: zagotovljen brezplačen prostor, število koristnikov prostora.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Strateški cilj 6.3.2: *Krepitev kompetenc mladih*

Ukrep a: sofinanciranje neformalnih izobraževalnih programov za mlade.

Ukrep je namenjen sofinanciranju neformalnih izobraževalnih programov za mlade ali tistih neformalnih izobraževanj, ki jih mladi izvajajo v občini Brda. Namen ukrepa je mlade aktivno vključiti v različne programe in jim na ta način zagotoviti znanja in delovne izkušnje, potrebne za lažji vstop na trg dela ter aktivno participacijo v občini.

Nosilci ukrepa: Občina Brda, Mladinski svet Brda.

Kazalnika: višina sredstev, število izvedenih izobraževanj za mlade, število vključenih mladih.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Ukrep b: spodbujanje in omogočanje opravljanja počitniškega dela dijakov in študentov v službah občinske uprave in javnih zavodih, katerih ustanoviteljica je Občina.

Ukrep obsega spodbujanje in omogočanje opravljanja počitniškega dela dijakom in študentom v službah občinske uprave in občinskih javnih zavodih. Namen ukrepa je spodbujanje aktivnega preživljanja počitnic in spoznavanje različnih poklicev, spodbujanje vključevanja mladih v družbeno življenje lokalne skupnosti, povezovanje potencialnih delodajalcev, ki opravljajo dejavnosti v javnem interesu, s potencialnimi mladimi (bodočimi iskalci zaposlitve).

Nosilci ukrepa: Občina Brda in občinski javni zavodi.

Kazalnika: število dijakov in študentov, ki opravljajo poletno študentsko delo v službah občinske uprave in javnih zavodih, katerih ustanoviteljica je Občina in višina sredstev namenjena izvajanju ukrepa.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Strateški cilj 6.3.3: *Spodbujanje zaposlovanja mladih Bricev v občini Brda.*

Ukrep a: posebna obravnava mladih v vseh ukrepih občine na področju zaposlovanja.

Ukrep predvideva posebno obravnavo mladih v vseh ukrepih občine na področju zaposlovanja. Skupina mladih med 15-im in 29-im letom je neposredna koristnica vsakega posameznega ukrepa v najmanj 25 % obsegu ukrepa. Za skupino mladih v vseh programih zaposlovanja (kot so programi za spodbujanje in razvoj podjetništva, programi javnih del in drugi programi aktivne politike zaposlovanja) si Občina prizadeva zagotavljati najmanj 25 % korišćenje teh programov.

Nosilec ukrepa: Občina Brda

Kazalnik: odstotek mladih, ki koristijo programe zaposlovanja

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
		×	×	×	×

Ukrep b: povezovanje mladih in podjetnikov.

Ukrep predvideva vzpostavitev sistema, ki bo z aktivnostmi, kot je npr. zaposlitveni sejem (srečanje mladih in lokalnih podjetnikov, kjer mladi pridobijo informacije o obstoječih in morebitnih novih prostih delovnih mestih oz. poklicih) informiral potencialne zaposlovalce o prednostih pri zaposlitvi mladih. Aktivnost predvideva redne objave o delovnih mestih na spletni strani. Namen ukrepa je vzpodbuditi podjetnike/zaposlovalce, da dajo priložnost mladim iskalcem zaposlitve (razpisi o trajnostnih zaposlitvah mladih) ter hkrati motivirati mlade, da pridobijo dodatne kompetence, ki jim odpirajo vrata trga dela. Namen ukrepa je istočasno tudi, da mladi spoznajo lokalne zaposlovalce, pestrost delovnih mest in priložnosti v lokalnem in širšem okolju.

Nosilci: Mladinski svet Brda in lokalni zaposlovalci.

Kazalniki: izvedba aktivnosti povezovanja kot je npr. zaposlitveni sejem (1-krat letno), vzpostavitev sistema informiranja lokalnih zaposlovalcev o razpisih na področju zaposlovanja mladih; število sodelujočih podjetnikov/zaposlovalcev.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

6.4 Stanovanjska politika

Na področju stanovanjske politike se kategorija mladih uvršča pod ranljivo družbeno skupino, saj so zaradi daljše časovne vključenosti v šolski sistem, kasnejšemu vstopu na trg dela in posledičnemu soočanju z začetnimi nizkimi prihodki finančno manj zmogljivi v primerjavi s starejšimi družbenimi skupinami. Mladim je zaradi tega otežen dostop do ustreznih in primernih stanovanjskih nepremičnin, zaradi previsokih cen najema ali nakupa na nepremičninskem trgu. Baumkircher, Bakovnik in Beočanin (2010) ugotavljajo, da se poleg finančnega neugodnega položaja na drugi strani pojavlja problem pomanjkanja najemniških stanovanj, saj je vse večji delež stanovanj (90 %) zasebnih lastniških. Posledično se zaradi pomanjkanja trajno najemnih stanovanj posamezniki soočajo le med nakupom oziroma vzpostavitvijo najemnega kratkotrajnega najemnega razmerja. Tovrstna stanovanjska problematika postaja osrednja težava mladih.

Na področju reševanja stanovanjske problematike mladih v občini Brda lahko zasledimo, da se težava pojavi že v prvi fazi - pri iskanju nepremičnine. Na nepremičninskem trgu je ponudba zelo omejena, saj se po eni strani ne oddaja veliko stanovanj v najem, na drugi strani pa se veliko stanovanjskih nepremičnin prodaja po previsoki ceni. Poleg previsokih cen se večina stanovanjskih nepremičnin prodaja v takšnem stanju, da jih je pred vselitvijo potrebno obnoviti. Tako stanje lahko privede do tega, da si mladi pričnejo iskati stanovanje v drugem lokalnem ali urbanem območju, kjer je ponudba bolj pestra, cena pa primernejša. Iskanje ugodnejše rešitve lahko posledično privede do množičnega izseljevanja mladih.

Mladi v občini Brda si želijo večjo dostopnost in prednost pri pridobitvi stanovanjskih nepremičnin, subvencioniranja obrestne mere stanovanjskih posojil ter subvencije pri samogradnji ali obnovi stanovanjskih nepremičnin. Zaradi narave področja stanovanjske politike je potrebno kategorijo »mladi in mlade družine« umestiti v starostno skupino do vključno 35 let.

Strateški cilj 6.4.1: Povečanje dostopnosti stanovanj za mlade.

Ukrep a: dodeljevanje neprofitnih občinskih stanovanj v najem – mlada družina je prednostna kategorija prosilcev.

Pogoji in kriteriji za dodeljevanje neprofitnih občinskih stanovanj v najem so določeni s Stanovanjskim zakonom in Pravilnikom o dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem. Dodeljevanje neprofitnih občinskih stanovanj se izvaja prek javnega razpisa. Omenjeni pravilnik za neprofitna stanovanja dopušča občini, da uporabi še dodatne kriterije (npr. mlada družina, družina z več otroki, prosilci z določenim poklicem in podobno) za določitev vrstnega reda prosilcev. Ti dodatni kriteriji k točkovnemu vrednotenju stanovanjskih in socialnih razmer lahko prispevajo največ dodatnih 25 % točk. Mlade družine in mladi bodo opredeljeni kot prednostna kategorija prosilcev in njihove vloge bodo zato upravičene do dodatnega števila točk v prihodnjih javnih razpisih Občine Brda za dodeljevanje neprofitnih stanovanj v najem.

Nosilec ukrepa: Občina Brda.

Kazalnik: število dodeljenih neprofitnih stanovanj mladim družinam in mladim.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Ukrep b: subvencioniranje obrestne mere stanovanjskih posojil za mlade in mlade družine pri posojilih za gradnjo, obnovo in nakup stanovanj in stanovanjskih hiš.

Ukrep predvideva dodeljevanje ugodnih stanovanjskih posojil, najetih za namen novogradnje, obnove in nakup stanovanj ali stanovanjskih hiš. Predlagan ukrep se bo izvajal na podlagi predhodno sprejetega pravilnika in objave javnega razpisa, na katerega bodo kot upravičenci lahko kandidirale fizične osebe s stalnim bivališčem na območju občine Brda, ki bodo za namen pridobitve lastnega stanovanja ali stanovanjske hiše z nakupom, gradnjo ali obnovo najele kredit pri eni izmed poslovnih bank, s katerimi se bo Občina Brda dogovorila za sodelovanje pri subvencioniranju obrestne mere za stanovanjske kredite. Poslovna banka bo zagotovila kreditni potencial, Občina Brda pa bo iz občinskega proračuna pokrila dogovorjen del subvencije obrestne mere za najete kredite.

Mlada družina bo opredeljena kot prednostna kategorija upravičencev do dodelitve subvencioniranega stanovanjskega kredita (pridobitev dodatnih točk pri ocenjevanju razpisnih vlog).

Nosilec ukrepa: Občina Brda.

Kazalnik: višina sredstev, število dodeljenih subvencioniranih stanovanjskih kreditov.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Ukrep c: subvencioniranje komunalnega prispevka mladim, mladim družinam in mladim investitorjem.

Namen ukrepa je subvencionirati komunalni prispevek mladim, ki živijo samostojno od staršev, in mladim družinam. Ukrep zajema tudi subvencioniranje komunalnega prispevka mladim investitorjem, ki imajo samostojno podjetje.

Subvencije se bodo podeljevale na podlagi letnega razpisa za komunalne prispevke. Ti bodo določeni glede na število prijav na razpis.

Nosilec ukrepa: Občina Brda

Kazalnik: višina sredstev; število dodeljenih subvencij za komunalni prispevek.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Ukrep d: preučitev alternativnih možnosti za reševanje stanovanjskega problema mladih v Brdih.

Ukrep predvideva raziskavo o tem, kakšne so možnosti za vzpostavitev alternativnih ukrepov za reševanje stanovanjskega problema mladih, kot je na primer ustanovitev stanovanjske zadruge. Opazimo lahko, da so nekateri stanovanjski objekti po briških vaseh prazni ali pa obstoječi starejši stanovalci uporabljajo zgolj del celotnega objekta. Prazni del stanovanjskega objekta bi lahko dali v najem mladim parom, družinam. Opravljena bo analiza, rezultati in alternativne možnosti pa predstavljene lokalni skupnosti.

Nosilec ukrepa: Občina Brda, nevladne organizacije.

Kazalnik: izvedena analiza alternativnih ukrepov.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

6.5 Mobilnost

Mobilnost v občini Brda je pereč problem že nekaj let. Zaradi oddaljenosti od večjega mesta in hkrati velike odvisnosti od Nove Gorice, si veliko mladih želi več povezav prek javnih prevozov do Nove Gorice in tudi do Ljubljane. Že starši osnovnošolcev se morajo zaradi otrokovih obšolskih dejavnosti nekajkrat na teden po službi spet voziti v Novo Gorico. Tudi srednješolci, ki končajo pouk ali prakso pozno popoldne, ostanejo brez avtobusne linije in morajo večkrat domov tudi »na štop«, kar pa ni več tako varno, kot je bilo pred leti. S koncem srednje šole pa se težave ne končajo. Tisti študentje, ki se poslužujejo avtobusnega prevoza v Ljubljano, Koper, Maribor ali drugo večje izobraževalno mesto spet opazijo težavo s slabimi linijami tako v Novo Gorico kot tudi naprej v Brda.

Prav zaradi teh težav, si veliko mladih raje poišče stanovanje in službo v enem od teh mest in si tako olajša življenje. Tako Brda izgubljam višje izobražene mlade, ki bi v Brda lahko prinesli novo znanje, nova mlada podjetja in s tem tudi občini nekaj zaslužka. Tako izgublja občina tudi mlade družine in mlajšo generacijo ljudi.

Okrnjena je tudi povezava med briškimi vasmi tako za domačine kot tudi za turiste v višku sezone (maj-september). Zaradi malo parkirišč so Briške znamenitosti spomladi in poleti prepolne (Šmartno, Kotline, Krčnik, ...). Po celotnih Brdih se vozi ogromno avtomobilov, ki bi ob boljšem javnem prevozu ali urejenih peš- ali kolesarskih poteh razbremenila Briški okoliš. Po ureditvi poti, pa so anketiranci predlagali tudi večjo možnost izposoje e-koles, e-skuterjev in kakšnega e-avtomobila.

Zadnja težava Goriških Brd je oslABLJena taksi služba. Mladi se pogosto za volan usedejo vinjeni, saj v Brdih deluje le en taksi, ki pa ob večjih dogodkih ne more poskrbeti za vse, ki bi si to želeli. Poleg tega je potrebno za obisk zabav v Novi Gorici ali okolici klicati taksiste iz drugih občin, ki ponavadi računajo tudi prihod v Brda. Bolj razširjena taksi služba pa ne bi bila prednost le za mlade, ampak tudi za ostale prebivalce in obiskovalce Brd.

Le z dobro strategijo o mobilnosti, bomo lahko zadovoljili potrebe te majhne občine. Kljub odmaknjenosti od vrveža si mladi želijo povezave, ki bi omogočile nemoten in reden tranzit oseb. Le tako se bomo lahko pohvalili, da smo res lahko Brda zelena občina.

Strateški cilj 6.5.1: *Izboljšanje pogojev za mobilnost mladih.*

Ukrep a: spodbujanje organizacije prevoza za mlade na prireditve znotraj občine Brda s strani organizatorja prireditve, sofinancirane iz občinskega proračuna.

Ukrep predvideva spodbude organizatorjem prireditev, ki izvajajo prireditve, sofinancirane iz občinskega proračuna, v kolikor se organizator prireditve v prijavi na razpis zaveže, da bo zagotovil organizacijo prevoza iz večjih krajev v občini do kraja prireditve in nazaj.

Nosilci ukrepa: Občina Brda, Zavod za turizem, kulturo, šport in mladino Brda.

Kazalnik: število prireditev z organiziranim prevozom.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Ukrep b: vzpostavitev dodatnih linij avtobusnega prevoza na relaciji Nova Gorica - Goriška Brda.

Ukrep predvideva ureditev dodatnih linijskih prevozov med tednom na relaciji Nova Gorica – Brda. Potreba po dodatnih avtobusnih prevozech se predvsem navezuje na dijake/štolente, ki imajo obšolske aktivnosti tudi v popoldanskih in večernih urah, kadar primanjkuje javnih prevozov.

Nosilec ukrepa: Občina Brda.

Kazalnika: število dodatnih linijskih prevozov/zasedenost dodatnih linijskih prevozov.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Ukrep c: zagotovitev kombiniranega vozila za uporabo s strani mladinskih organizacij.

Ukrep predvideva zagotovitev kombiniranega vozila v upravljanju Mladinskega centra Brda, namenjenega izvajanju mladinskih programov in projektov vseh mladinskih struktur v občini na območju celotne občine Brda.

Nosilec ukrepa: Zavod za turizem, kulturo, šport in mladino Brda.

Kazalnik: zagotovitev kombiniranega vozila za uporabo s strani mladinskih organizacij.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Ukrep d: proučitev alternativnih možnosti reševanja mobilnosti.

Ukrep predvideva raziskavo alternativnih možnosti mobilnosti za mlade. Mladim bomo predstavili obliko reševanja posameznega izziva s področja mobilnosti, kot je organiziran prevoz na prireditve/izobraževalne aktivnosti/prostočasne aktivnosti. Namen ukrepa je tudi oblikovati potencialno platformo za povezovanje ponudnikov in iskalcev prevoza, kjer bodo mladi seznanjeni kdo, kam in kdaj ponuja prevoz.

Nosilci ukrepa: Mladinski svet Brda, Občina Brda.

Kazalniki: analiza raziskave alternativnih možnosti mobilnosti, priprava prototipa platforme za povezovanje mobilnosti mladih.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

6.6 Mladinsko organiziranje

Mladinsko organiziranje je eno izmed pomembnejših področij razvoja mladega prebivalstva. Mladi s pomočjo mladinskega organiziranja pridobijo na osebnih in socialnih vrlinah in se na podlagi le teh učijo vzpostavljati in pridobivati na odgovornosti v teku življenjskega cikla. Da se mladinsko organiziranje sploh realizira in vzpostavlja imajo za to pomembno mesto mladinske organizacije. Bumkirher et al., (2010) poudarjajo pomen mladinskih organizacij, saj poleg zagotavljanja demokratičnih postopkov v svojem delovanju tudi informirajo in izobražujejo člane pri učenju mladega prebivalstva v obdobju odraščanja, kjer pridobijo kompetence za avtonomno življenje. Slednje lahko povzamemo, da je mladinsko organiziranje pomemben del mladih pri razvoju in del tako imenovane obveznosti v javnem interesu.

Na podlagi zgoraj napisanega lahko izpostavimo, da je mladinsko organiziranje pomembno za razvoj vsakega mladega občana. V Občini Brda imajo precej velik in močan vpliv mladinske organizacije, saj ponujajo mladim možnost spoznavati njihovo delovanje in možnost delovanja v prid mladim. Mladi v Brdih si želijo, da bi mladinske organizacije dobro delovale v dobrobit njihovih koristnikov - mladih.

Strateški cilj 6.6.1: *Izboljšanje delovanja mladinskega centra.*

Ukrep a: preučitev možnosti za izboljšanje pogojev delovanja mladinskega centra.

Ukrep predvideva predvsem preučitev možnosti za izboljšanje aktivnega vključevanja mladih v starostni kategoriji 15-29 let pri dnevni aktivnosti mladinskega centra. Želja je, da mladinski center pri izvajanju lastnih programov ter pri so-organizacij z drugimi vključeval več zanimivih aktivnosti, ki bi v te prostore privabljal mlade iz Brd. Proučiti je treba tudi možnost izboljšanja organizacijskih, finančnih in drugih pogojev za delovanje mladinskega centra (npr. zunanje površine, ki bi privabljal mlade v kategoriji 15-29 let).

Nosilci ukrepa: Občina Brda, Zavod za turizem, kulturo, šport in mladino, Mladinski center Brda.

Kazalnik: analiza zadovoljstva mladih z delovanjem mladinskega centra Brda in število aktivnosti za mlade v prostorih v njegovem upravljanju.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Strateški cilj 6.6.2: *Aktivna vključenost mladih v prostoročne, športne, kulturne in družbene dejavnosti.*

Ukrep a: sofinanciranje kulturnih in prostoročnih prireditev ter programov preživljanja prostega časa.

Ukrep predvideva zagotavljanje sredstev v občinskem proračunu na podlagi javnega razpisa in občinskega pravilnika za sofinanciranje kulturnih in prostoročnih dejavnosti za mlade ter nadaljnje delno sofinanciranje programov in projektov, ki jih izvajajo mladinske organizacije.

Nosilci ukrepa: Občina Brda, Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport, nevladne organizacije.

Kazalnika: število sofinanciranih kulturnih in prostočasnih prireditev, obseg namenjenih sredstev.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Strateški cilj 6.6.3: Podpora delovanju Mladinskega sveta Brda.

Ukrep a: sofinanciranje delovanja mladinskega sveta.

Ukrep obsega podporo delovanju lokalnega mladinskega sveta – Mladinskega sveta Brda. Namenjen je spodbujanju aktivne participacije mladih, spodbujanju neformalnega učenja, omogočanju aktivnega državljanstva mladih, integraciji mladih skozi boljše poznavanje položaja in vloge mladih v družbi ter zastopanju interesov mladih in mladinskih struktur v občini. Cilj ukrepa je sofinanciranje delovanja mladinskega sveta v občini.

Nosilec ukrepa: Občina Brda.

Kazalnik: redno letno sofinanciranje dejavnosti Mladinskega sveta Brda.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

6.7 Zdrav življenjski slog

Zdrav življenjski slog je osnova za zdravje. Živimo v času hitrega življenja, polnega stresnih situacij, kar se odraža tudi na našem zdravju in kakovosti našega življenja. Za uravnavanje situacije je potrebno poskrbeti za zdrav življenjski slog, ki omogoča duši in telesu, lažji spopad z vsakdanjim življenjem. Za zdrav življenjski slog je potreben celostni pristop, od telesne aktivnosti, izogibanja stresu, zdravih življenjskih navad, samodiscipline in zdrave prehrane. Leta pomeni vnos primerne in zdrave hrane kot tudi pravilen, reden način hranjenja s primernim vnosom energije. Kakovostna športna vzgoja znotraj izobraževalnih ustanov kot tudi aktivna udeležba različnih zunajšolskih športnih in rekreacijskih aktivnosti sta povezani tudi z notranjim duševnim počutjem. Tvrstna aktivnost je vezana na infrastrukturne in finančne zmogljivosti. Za usmerjanje mladine v zdrav življenjski slog igra veliko vlogo informiranje mladih in spodbujanje njihovega vključevanja v preventivne akcije, delavnice, svetovanja na področju zdravja ter socialne oskrbe.

Ključni akter, lokalna skupnost, naj bi kot najpomembnejši financer športne dejavnosti 63 sofinanciral zlasti programe športa otrok in mladine, športno rekreacijo ter gradnjo športnih objektov in njihovo vzdrževanje (Nacionalni program športa v RS, 2000).

Strateški cilj 6.7.1: Zagotavljanje infrastrukture za kakovostno preživljanja prostega časa mladih.

Ukrep a: izboljšanje infrastrukturnih pogojev za izvajanje športnih aktivnosti.

Ukrep predvideva izboljšanje infrastrukturnih pogojev zunanjih in notranjih površin: obnovitev dotrajanih športno-rekreacijskih površin v krajevnih in vaških skupnostih, ureditev javne razsvetljave na športnih površinah, na novo zgrajene športne površine. Vključitev krajevnih skupnosti oziroma vaških skupnosti pri pripravi obnovitvenih projektov.

Ukrep zajema tudi dodatno urejenost zunanjih športnih površin v navezavi s sanitarnimi in komunalnimi vsebinami (koši za smeti, dostopnost vodovodne pipe ...).

Nosilec ukrepa: Občina Brda.

Kazalnik: število izvedenih obnov na zunanjih športnih površinah.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Ukrep b: sofinanciranje najema športnih površin.

Ukrep predvideva sofinanciranje najema športnih površin za mladinska društva. Namenjen je predvsem mladinskim društvom, ki najemajo športne površine, kot so odbojcarska igrišča ali telovadnice. Ker teh površin v obstoječi občini Brda primanjkuje, se sofinancira tudi društveni najem površin znotraj Goriške regije.

Nosilec ukrepa: Občina Brda.

Kazalniki: objavljen javni razpis za povračilo stroškov uporabe športnih površin, število mladinskih društev, ki sofinanciranje prejema, število najetih športnih površin.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Ukrep c: sofinanciranje izgradnje nove infrastrukture za šport in rekreacijo.

Ukrep sledi namenu zagotavljanja kakovostnih pogojev za šport in rekreacijo ter spodbujanju zdravega življenjskega sloga med mladimi. Raziščejo se tudi možnosti za nove dejavnosti za šport in rekreacijo na zunanjih površinah, kot sta na primer postavitve zunanje plezalne stene in fitnesa na prostem.

Nosilec ukrepa: Občina Brda.

Kazalnik: obseg sredstev namenjenih za izgradnjo novih površin za šport in rekreacijo.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

Strateški cilj 6.7.2: Sofinanciranje športnih programov za mlade.

Ukrep a: Ukrep predvideva objavo Javnega razpisa za sofinanciranje športnih programov v občini Brda, ki med drugim sofinancira športne programe namenjene športni vzgoji mladih ter kvalitetnemu preživljanju prostega časa mladih v občini. Programi za mlade, ki so v celoti financirani iz javnih sredstev, so za uporabnika brezplačni.

Ukrep predvideva, da se v obstoječi razpis za sofinanciranje športnih aktivnosti v občini Brda doda kriterij, ki zajema financiranje ali sofinanciranje športnih aktivnosti za mlade.

Nosilci ukrepa: Občina Brda, Zavod za turizem, kulturo, šport in mladino Brda.

Kazalnika: objavljen javni razpis, višina dodeljenih finančnih sredstev za namene športne vzgoje in kvalitetnega preživljanja prostega časa mladih.

Strateški cilj 6.7.3: Vzpostavitev spletne športne platforme

Ukrep a: Ukrep predvideva oblikovanje in vzpostavitev spletne športne platforme, kjer se mladi hitro in učinkovito dogovorijo za udeležbo na ekipnih športnih aktivnostih.

Nosilci ukrepa: Mladinski svet Brda

Kazalnika: vzpostavitev spletne športne platforme, število uporabnikov.

Leto	2023	2024	2025	2026	2027
	×	×	×	×	×

7 URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE URESNIČEVANJA STRATEGIJE

Strategijo za mlade občine Brda (2023–2027) sprejme Občinski svet Občine Brda za obdobje petih let. Občinski svet sprejme izvedbene načrte v skladu s sprejetim občinskim proračunom. Strategijo za mlade občine Brda so pripravili Mladinski svet Brda, Zavod za turizem, kulturo, šport in mladino Brda, in Občina Brda.

Za njegovo uresničevanje je odgovorna Občina Brda. Sprotno spremljanje in vrednotenje izvajanja strategije za mlade izvaja delovna skupina, ki jo imenuje župan občine Brda.

Delovna skupina je sestavljena iz:

- predstavnik občinskega sveta Občine Brda,
- predstavnika Mladinskega sveta Brda (2 predstavnika),
- predstavnik občinske uprave Občine Brda,
- predstavnik Zavoda za turizem, kulturo, šport in mladino Brda,

Naloga delovne skupine je, da županu pripravi vmesno (v letu 2024) in zaključno poročilo o izvajanju strateških ciljev Strategije za mlade občine Brda.

V tabeli je naveden terminski načrt izvajanja opredeljenih ukrepov Strategije za mlade občine Brda (2023 – 2027).

VIRI IN LITERATURA

Baumkirher, T., Bakovnik, N. in Beočanin, T. (2010). *Programski dokument Mladinskega sveta Slovenije »MLADINSKO ORGANIZIRANJE«*. Mladinski svet Slovenije. Pridobljeno na http://mss.si/wp/wp-content/uploads/2020/06/organiziranje_web.pdf

Baumkirher, T., Bakovnik, N. in Beočanin, T. (2010). *Programski dokument Mladinskega sveta Slovenije »STANOVANJSKA PROBLEMATIKA MLADIH«*. Mladinski svet Slovenije. Pridobljeno na http://www.e-msls.si/uploads/stanovanja_web.pdf

Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji (NPS). (2020). *Uradni list RS*, (24/00, 31/00).

Pravilnik o izvajanju Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju. *Uradni list RS*, št. 47(15. 6. 2011), Pridobljeno na <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV10448>.

Resolucija o nacionalnem programu za mladino 2013-2022 (ReNPM13-22). *Uradni list RS*, št. 90 (24. 8. 2013), Pridobljeno na <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO93>.

SURS. Pridobljeno na <http://www.stat.si/statweb>. Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS). *Uradni list RS*, št. 42 (18. 5. 2010). Pridobljeno na <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id>

SURS. (2021). *Prebivalstvo po velikih in petletnih starostnih skupinah in spolu, občine, Slovenija, polletno 2021*. Pridobljeno na <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/05C4004S.px/table/tableViewLayout2/>